

Brüssel, 12. mai 2021
(OR. en)

8570/21

Institutsioonidevaheline
dokument:
2020/0361(COD)

COMPET 332
MI 325
JAI 513
TELECOM 189
CT 62
PI 34
AUDIO 51
CONSOM 114
CODEC 659
IA 81

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik/Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Nõukogu
Eelmise dok nr:	8415/21
Komisjoni dok nr:	14124/20 + COR 1 + ADD 1
Teema:	Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb digiteenuste ühtset turgu (digiteenuste õigusakt) ja millega muudetakse direktiivi 2000/31/EÜ – Eduaruanne

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 15. detsembril 2020 eespool nimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku¹. Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklil 114.

¹ Dok 14124/20 + COR 1 + ADD 1.

2. Määruse ettepaneku eesmärk on aidata kaasa vahendusteenuste siseturu nõuetekohasele toimimisele, kehtestades ühtsed õigusnormid, et tagada turvaline, prognoositav ja usaldusväärne digikeskkond, kus hartas sätestatud põhiõigused on tõhusalt kaitstud.
3. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esitas oma arvamuse ettepaneku kohta 27. aprillil 2021².
4. Euroopa Parlamendis ei ole siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon veel oma raporti üle hääletanud.
5. Euroopa Ülemkogu liikmed kutsusid oma 25. märtsi 2021. aasta avalduses kaasseadusandjaid üles töötama kiiresti digiteenuste õigusakti ja digiturgude õigusaktiga, et tugevdada digiteenuste ühtset turgu, luues turvalisema digitaalse ruumi ja võrdsed tingimused innovatsiooni ja konkurentsivõime edendamiseks.

II. TÖÖ NÕUKOGU ETTEVALMISTAVATES ORGANITES

6. Ettepaneku analüüsimine konkurentsivõime ja majanduskasvu töörühmas algas 16. detsembril 2020 Saksamaa eesistumise ajal ja on sellest ajast alates jätkunud eesmärgiga esitada eduaruanne enne Portugali eesistumisaja lõppu.
7. Saksamaa (üks koosolek) ja Portugali eesistumise ajal toimunud 22 koosolekul käsitles töörühm aruteludes eelkõige tulevase määruse üldist ülesehitust, kohaldamisala ja sisulisi sätteid ning üldist jõustamissüsteemi, viies lõpule kogu teksti analüüsi.
8. Ettepanekuga kaasnevat mõjuhindangut analüüsiti üksikasjalikult kahel töörühma koosolekul 6. ja 12. jaanuaril 2021. Analüüsist selgus, et delegatsioonid üldiselt toetasid ettepaneku eesmärki ning komisjoni kindlaksmääratud meetodeid, kriteeriume ja poliitikavariante.

² Dok INT/929 - EESC-2021.

9. 12. mail 2021 esitati alaliste esindajate komiteele (COREPER) eduaruande kavand (dok 8415/21), et edastada see nõukogule (konkurentsivõime) 27. mai 2021. aasta istungil.

III. PEAMISED POLIITILISED KÜSIMUSED

10. Eesistujariik leiab töörühma tasandil seni peetud arutelude põhjal, et liikmesriigid toetavad tugevalt ja üldiselt ettepaneku ambitsioonikust, selle üldisi eesmärke ja vajadust ettepanek kiiresti heaks kiita. Eelkõige on liikmesriigid andnud panuse ajamahukasse ja konstruktiivsesse arutellu. Sellega seoses peetakse kõige tundlikumateks poliitilisteks ja õiguslikeks küsimusteks järgmisi punkte:

a) Täitmise tagamine ja täidetavus

Liikmesriigid väljendasid oma tahet säilitada e-kaubanduse direktiivi³ peamised põhimõtted, eelkõige kõnealuse direktiivi artiklis 3 sätestatud siseturu klausel (nimetatakse ka päritoluriigi põhimõtteks). See on üks peamisi põhimõtteid siseturu tõrgeteta toimimise tagamiseks, tagades infoühiskonna teenuste vaba liikumise liikmesriikide vahel. Liikmesriigid on samuti väljendanud üldist toetust vastutust käsitlevatele sätetele, mis on e-kaubanduse direktiivist üle võetud digiteenuste õigusakti ettepanekusse.

Samuti korrati, et kavandatavat määrust on vaja tõhusalt rakendada ning et on vaja suurendada liikmesriikide, nende pädevate asutuste ja komisjoni vahelist koordineerimist. Mõned liikmesriigid nõudsid sihtriigi suuremat kaasamist ning paremat piiriülest koostööd digiteenuste koordinaatorite vahel, ühisuurimisi ja komisjoni sekkumise taotlemist.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektroonilise kaubanduse kohta).

Mitu liikmesriiki on väljendanud muret ja kahtlusi ettepaneku artiklites 8 ja 9 sätestatud mehhanismide ulatuse ja tõhususe suhtes. Mitu töörühma koosolekut olid pühendatud sellele, et selgitada tingimusi, mille alusel riiklikud õigus- või haldusasutused annavad vahendusteenuse osutajale korralduse, sealhulgas piiriüleselt, võtta meetmeid konkreetse ebaseadusliku sisu vastu või esitada konkreetset teavet kooskõlas kohaldatava liikmesriigi õigusega.

Komisjon kirjeldas selliste korralduste õiguslikke tagajärgi piiriüleste juhtumite puhul ja selgitas kavandatud normide jõustatavust selles kontekstis. Mõned liikmesriigid nõuavad siiski jätkuvalt lisaselgitusi korralduste praktilise täidetavuse kohta piiriüleses kontekstis ja nende mõju kohta päritoluriigi põhimõttele.

Kavandatava määruse täitmise tagamiseks luuakse uus järelevalvesüsteem, millega kehtestatakse erinevad volitused ja nõuded digiteenuste koordinaatoritele ja pädevatele asutustele, digiteenuste koordinaatorite võrgustikule liidu tasandil (edaspidi „nõukoda“) ja komisjonile. Tõstatati ka küsimusi mitmetasandilise järelevalvesüsteemi praktilise toimimise kohta ning selle mõju kohta olemasolevale riiklikule haldusstruktuurile.

Töörühm käsitles ka kavandatava määruse tõhusat täitmise tagamist selliste väljaspool liitu asuvate struktuurselt norme rikkuvate teenuseosutajate puhul, kes pakuvad oma teenuseid liidus, kuid kes ei järgi kavandatava määruse nõudeid. Seda küsimust on vaja tulevastel läbirääkimistel täiendavalt arutada.

b) Sisu modereerimine

Liikmesriigid tunnistasid, et veebisisu modereerimine on tähtis ning et uute kavandatavate normidega tuleb vältida negatiivset mõju põhiõigustele. Oluline on ühtlustada vahendusteenuste osutajate hoolsuskohustused ja vastutusest vabastamine. Lisaks toetasid liikmesriigid laialdaselt uusi teatamise ja meetmete võtmise menetlusi ja kasutajatele suunatud õiguskaitsemehhanisme ning asjaolu, et kavandatavas määruses viidatakse liikmesriigi või liidu õiguses määratletud ebaseaduslikule sisule. Samuti toetasid nad ettepaneku asümmeetrilist lähenemisviisi, mille kohaselt kehtestatakse teenuseosutajatele astmelised kohustused sõltuvalt nende suurusest ja nende teenuste mõjust.

Väga suurte veebiplatvormide puhul toetati laialdaselt kohustust hinnata märkimisväärseid süsteemseid riske (artikkel 26). Lisaks rõhutasid mõned liikmesriigid vajadust tugevdada põhiõiguste, eelkõige väljendusvabaduse kaitset. Lisaks uurisid mõned liikmesriigid, kas ette nähtud meetmed on desinformatsiooni vastu võitlemiseks piisavad.

Liikmesriigid toetasid laialdaselt, et ettepaneku artiklisse 22 lisatakse kohustus „tunne oma äriklienti“ ning mõned neist soovitasid laiendada selle kohustuse kohaldamisala, et see hõlmaks ka muud liiki vahendusteenuste pakkujaid, ning laiendada seda ka mikro- ja väikeettevõtjatele.

Mõned liikmesriigid kutsusid üles lisama selgitusi selle kohta, millised on riikide ametiasutuste võimalused anda alalise eemaldamise korraldusi, mis kohustaks veebiplatvorme takistama ebaseaduslikuks tunnistatud ja seejärel eemaldatud sisu uuesti ilmumist. Mõned liikmesriigid pidasid seda eriti oluliseks võitluses võltsitud või nõuetele mittevastavate kaupade vastu internetipõhistes kauplemisskohtades.

c) **Kohaldamisala ja eesmärk**

Mõned liikmesriigid tõstatasid küsimusi ettepaneku kohaldamisala, eelkõige kavandatava määruse ja kehtivate liidu õigusaktide vahelise seose kohta. Selleks selgitas komisjon, et kavandatav määrus peaks toimima horisontaalse õigusaktina, täiendades olemasolevaid valdkondlikke õigusakte, mis toimivad erinormina. Lisaks tervitas enamik liikmesriike määruse (mille õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 114) kavandatud ühtlustamise taset. Suurema õiguskindluse tagamiseks palusid liikmesriigid täiendavaid selgitusi ettepaneku reguleerimisest ja kohaldamisala käsitleva artikli 1 kohta. Mõned liikmesriigid palusid ka täiendavaid selgitusi kavandatavate normide ja praeguste e-kaubanduse direktiivi kohaldamisalast väljajätmiste koosmõju kohta.

Ebaproportsionaalse koormuse vältimiseks on mikro- ja väikeettevõtjad kavandatava määruse teatavate kohustuste kohaldamisalast välja jäetud, kusjuures selliste ettevõtjate määratlus põhineb soovitusel 2003/361/EÜ⁴ lisal. Mõned liikmesriigid palusid, et mikro- ja väikeettevõtjate määratlust kohandataks digitaalkeskonnaga ning et see ei põhineks üksnes nende ettevõtete suuruse ja käibe kriteeriumidel. Lisaks väljendati muret, et praegu kavandatud mikro- ja väikeettevõtjate erand ei takista ebaseadusliku sisu levitamist väiksemate teenusepakkujate kaudu, mistõttu mõned liikmesriigid nõudsid riskipõhist lähenemisviisi.

⁴ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

d) Muu

Lisaks eespool nimetatule väljendasid mõned liikmesriigid vajadust laiema arutelu ja/või uuesti läbivaatamise järele järgmistes küsimustes:

- ettepaneku kohaldamisala võimalik laiendamine;
- kas ebaseadusliku sisu vastu suunatud vabatahtlike meetmete klausel (artikkel 6) on piisav, et teenusepakkuja saaks võtta sisulisi meetmeid, ja kas väärkasutuse vastu oleks vaja täiendavaid kaitsemeetmeid;
- usaldusväärsete teavitajate staatuse laiendamine kõigile üksustele, kes esitavad teateid, näitavad oma asjatundlikkust ja on ebaseadusliku sisu märgistamisel väga täpsed, ilma et oleks vaja esindada kollektiivseid huve;
- teenuseosutajate ärisaladuste kaitse andmetele juurdepääsu ja uurimise osas;
- vaidluste kohtuvälise lahendamise mehhanismi käsitlevad sätted, selle tasude struktuur ja nende sätete vastavusse viimine asjakohaste kehtivate õigusaktidega;
- kavandatava määruse kohaldamise kuupäev.

11. Kuigi Portugali eesistumise ajal on tehtud märkimisväärseid edusamme, jätkuvad konkurentsivõime ja majanduskasvu tööühma edasistel koosolekutel põhjalikud arutelud ettepaneku sisu üle. Võttes arvesse ettepaneku keerukust ja seda, kui oluline on see ühtse turu jaoks ning turvalisema ja usaldusväärsema võrgukeskkonna loomiseks, ning ettepaneku seotust muude liidu õigusaktidega, on vaja teha täiendavat tehnilist tööd, enne kui nõukogu saab teha poliitilise otsuse, mille jaoks on käesolev aruanne oluliseks panuseks, määrates kindlaks peamised poliitilised küsimused.
12. Eesistujariik leiab, et käesolev eduaruanne on tasakaalustatud kokkuvõtte ettepaneku läbivaatamise käigus tõstatatud peamistest poliitilistest küsimustest.

IV. JÄRELDUS

13. Nõukogul (konkurentsivõime) palutakse käesolev eesistujariigi eduaruanne teadmiseks võtta.
